

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Najaarsnota 2024

IPO-Bureau

Inhoudsopgave

1	Ruimte en Leefomgeving	7
1.1	Ruimte	7
1.2	Leefomgeving	9
1.3	Financiën	11
2	Bereikbaarheid en Infrastructuur	12
2.1	Bereikbaarheid en Infrastructuur	12
2.2	Financiën	15
3	Landelijk gebied	16
3.1	Landelijk gebied	16
3.2	Financiën	21
4	Klimaat en Energie	22
4.1	Klimaat en Energie	22
4.2	Financiën	25
5	Regionale economie en Cultuur	26
5.1	Regionale economie	26
5.2	Financiën	31
6	Financiën en Openbaar bestuur	32
6.1	Financiën en Openbaar Bestuur	32
6.2	Financiën	34
7	Digitalisering	35
7.1	Digitalisering	35
7.2	Financiën	38
8	Werkgeverszaken	39
8.1	Werkgeverszaken	39
8.2	Financiën	40
9	Bestuurs- en Verenigingszaken	41
9.1	Bestuurszaken	41
9.2	Verenigingszaken	42
9.3	Financiën	43
10	Overig	44
10.1	Overig	44
10.2	Financiën	46

Inleiding, algemeen beeld en leeswijzer

Doelstelling najaarsnota

De najaarsnota is één van de Planning&Control-documenten van het IPO. Met deze nota verantwoorden wij de voortgang van de begroting.

Beeld Najaarsnota 2024

Via een kleurensystematiek verantwoorden wij de voortgang van de in de Begroting 2024 opgenomen inhoudelijke prestaties en daarmee samenhangende lasten.

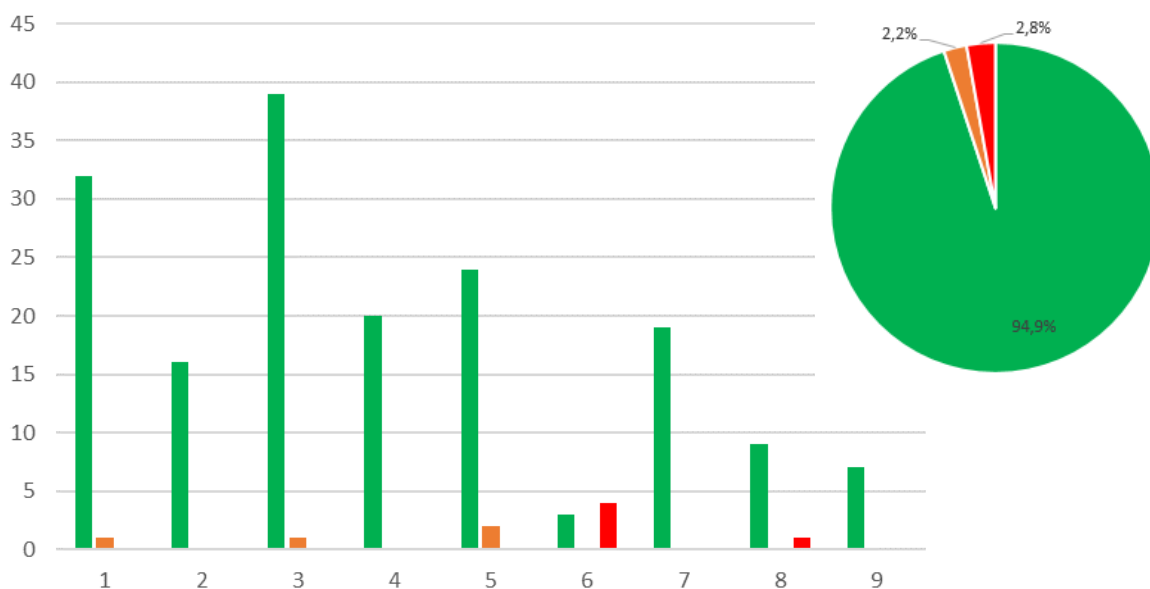
Inhoudelijk beeld

De inhoud van de Najaarsnota 2024 volgt de indeling van de Begroting 2024. Dat is gebruikelijk omdat dit document spiegelt aan de door de AV goedgekeurde begroting.

In de najaarsnota is de inhoudelijke voortgang van de activiteiten via een kleurenindicator aangegeven. In de grafiek hierna is het totaalbeeld hiervan weergegeven. Per programma is aangegeven bij hoeveel activiteiten de indicator groen, oranje of rood is gehanteerd. Ook is rechts het totaalbeeld gepresenteerd.

Uitwerking akkoord nieuw Kabinet

Bij het beeld van deze najaarsnota wordt opgemerkt dat het nieuwe kabinet dit jaar mogelijk kan gaan zorgen voor nieuwe accenten waar het IPO ook op in gaat spelen. Daar hebben we nog geen rekening mee kunnen houden. Eén van de voorbeelden hierbij zijn de bij Voorjaarsnota 2024 overeengekomen onderzoeken naar de balans taken – middelen op de voor de provincies cruciale kerntaken van OV, beheer/vernieuwing infrastructuur en natuur. Deze onderzoeken zijn tevens opgenomen in de Miljoenennota. De verwachting is dat de opdrachten voor deze onderzoeken – gezamenlijk met rijk, en afhankelijk van het onderwerp de mede-overheden – eind 2024/begin 2025 van start gaan en we hier de vooralsnog geprognostiseerde overschotten voor inzetten.

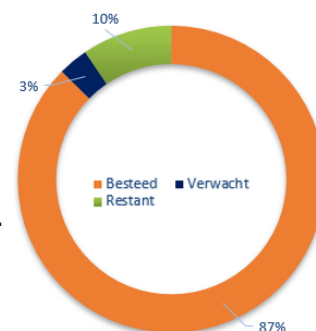

Ten opzichte van de Begroting 2024 zien we op totaalniveau een kleine afwijking op de voortgang:

- Uit de rechtergrafiek blijkt dat bijna 95% van de activiteiten op schema ligt (was 97% bij de Voorjaarsnota 2024).
- Bij bijna 5% dreigt zich een afwijking voor te doen (was 3% bij de Voorjaarsnota 2024). De afwijkingen zijn toegelicht binnen de betreffende programma's.

Financieel beeld Programmalasten

De grafiek hiernaast geeft de besteding weer van de totale programmalasten ad € 13,7 miljoen. Medio augustus 2024 is van de programmalasten € 11,9 miljoen (87%) besteed en verwachten we in ieder geval nog € 0,5 miljoen (3%) te besteden.

In deze najaarsnota voeren we binnen een aantal programma's wijzigingen door die per saldo geen effect hebben op de provinciale bijdragen. In de tabel hierna is aangegeven om welke beleidsopgaves het gaat.

Wijzigingsvoorstellen	Beleids-opgave	Wijziging via Najaarsnota 2024
Digitaal Stelsel Omgevingswet	1.1.2	95
Fiets	2.1.4	-19
Natuur	3.1.2	-17
Bijdrage aan RVO voor Shine en Blow	4.1.2	-25
GRIP	5.1.4	-16
Financiële en bestuurlijke verhoudingen	6.1.1	-194
Belangenbehartiging digitalisering	7.1.1	65
Doorlopende meerjarige verplichtingen	7.1.2	-84
Activiteiten passend in profiel BIJ12	7.1.3	-97
Strategische kennisfunctie	9.1.1	-20
Europa	9.1.2	20
Taakstelling baten begr 2023	10.1.1	450
Ruimte voor nieuw beleid	10.1.1	-288
Nog te verdelen apparaatslasten	10.1.3	245
Saldo VJN/NJN	10.1.4	-115
Saldo begrotingswijziging IPO-bureau		0

* Positief bedrag betekent hogere lasten

x € 1.000

Financieel beeld Bedrijfsvoering

Op basis van de huidige kennis verwachten wij ultimo 2024 geen noemenswaardige afwijkingen binnen het totaal van de Bedrijfsvoering. Eventuele afwijkingen zullen wij verantwoorden en toelichten in de Jaarstukken 2024.

Financieel totaalbeeld

Op basis van de inzichten per augustus 2024 is binnen de begroting van IPO-bureau sprake van een ruimte van circa € 1,3 miljoen (met name programmalasten). Hierbij wordt echter verwezen naar de opmerking op de vorige pagina onder het kopje 'Uitwerking akkoord nieuw Kabinet'.

Omvang Begroting 2024

In de tabel hierna hebben wij de omvang van de gewijzigde Begroting 2024 weergegeven.

Programma	Primaire Begroting 2024	VJN 2024	Doorschuif 2023	Gewijzigde Begroting 2024	NJN 2024	Gewijzigde Begroting 2024
1. Ruimte en Leefbaarheid	6.216	0	22	6.237	95	6.332
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	1.626	0	0	1.626	-19	1.607
3. Landelijk Gebied	3.781	-78	0	3.703	-17	3.686
4. Klimaat en Energie	1.738	40	0	1.778	-25	1.753
5. Regionale economie en Cultuur	1.226	90	0	1.316	-16	1.300
6. Financiën en Openbaar Bestuur	8.091	0	0	8.091	-194	7.897
7. Digitalisering	3.466	-67	0	3.399	-116	3.283
8. Werkgeverszaken	772	0	0	772	0	772
9. Bestuurs- en Verenigingszaken	1.557	145	0	1.702	0	1.702
10. Overig	74	-130	0	-56	292	236
Totaal lasten IPO Den Haag	28.547	0	22	28.569	0	28.569

x € 1.000

Structuur najaarsnota

De najaarsnota IPO-bureau bestaat uit 10 programma's waarin verantwoording wordt afgelegd over alle activiteiten uit de Begroting 2024. Hiervoor gebruiken we een kleurindicator waarbij activiteiten met een oranje of rode indicator in ieder geval toegelicht zijn. Het betreft afwijkingen op inhoud of geld.

Duiding groen-oranje-rode indicatoren

- Groen
 - o Geen afwijkingen in prestatie en planning
 - o Geen knelpunt in middelen
- Oranje
 - o Prestatie wordt niet volledig behaald of aard opgave is niet meer consistent met sturing die hieraan is gegeven.
 - o Prestatie loopt achter op planning maar is niet problematisch of
 - o Middelen dreigen af te wijken van de begroting
- Rood
 - o Prestatie wordt niet of nauwelijks behaald of
 - o Prestatie loopt achter op planning, realisatie is problematisch of
 - o Middelen wijken af van de begroting, een begrotingswijziging is nodig.

Ieder programma sluit af met een financiële paragraaf. In deze paragraaf geven wij via een tabel inzicht in de besteding van het programmabudget. In de betreffende tabel is een kolom 'Begrotingswijziging Najaarsnota 2024' opgenomen. De bedragen in deze kolom hebben betrekking op wijzigingen binnen de programma-budgetten.

1 Ruimte en Leefomgeving

1.1 Ruimte

1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Ondersteunen van/belangen behartigen op de invulling van de juiste condities voor provincies als uitkomst van het afgesloten provinciaal ruimtelijk arrangement.		
2. Belangen behartigen van de 12 samenwerkende provincies bij de totstandkoming van de Nota Ruimte.		
3. Bij de beleidsmatige implementatie en ontwikkeling van de wetgeving voortdurend de balans bewaken tussen rijksinstructieregels en provinciale instructieregels zodat rijksnormering (op onder meer maatlat klimaatadaptatie, woningbouw, zonnormering, circulariteit, water en bodem sturend etc.) niet het ruimtelijk beleid van provincies doorkruist, maar de provinciale uitvoeringspraktijk juist versterkt.		

1.1.2 Omgevingswet

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Periodiek overleg met provinciale programmamanagers en overleggen met verschillende inhoudelijk betrokkenen vanuit provincies om knelpunten te signaleren en voortgang te monitoren.		
2. Fungeren als aanspreekpunt en kennisplatform voor zowel provincies als het gezamenlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet.		
3. Deelnemen aan Programmaraad, Opdrachtgeversberaad, interbestuurlijke afstemming om provinciale vraag in te brengen, aanbod terug te leggen bij provincies en provinciale belangen te behartigen.		
4. Aanbieden (waar nodig) van ondersteuningsproducten specifiek voor provincies om hun implementatieopgave ook na inwerkingtreding te ondersteunen, in samenwerking met BIJ12.		

Toelichting

We hebben in de Begroting 2024 rekening gehouden met het bestuursbesluit van 7 september 2023 over de verhoging van de provinciale bijdrage (excl. indexatie) voor het beheer en de doorontwikkeling DSO-LV. Inmiddels is de indexatie bekend; deze bedraagt € 95.000.

1.1.3 Water

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Belangenbehartiging over implementatie en programmering van structurerende keuzes, de wijze van juridische borging, bijpassende financiële arrangementen van het in 2022 gepubliceerde beleidsvoornemen water en bodem sturend.		
2. Belangen behartigen in het kader van klimaatadaptie via de Samenwerkingsagenda 2030 voor o.a. de gebouwde omgeving, natuur en landbouw, een robuust watersysteem en vitaal en kwetsbaar.		
3. Samen met de relevante medeoverheden wordt een tussenevaluatie opgezet (in 2024) halverwege de laatste planperiode van de Kaderrichtlijn Water (KRW) (2022-2027). In de tussentijd werken we mee aan het Impulsprogramma om daarmee te voorkomen dat provincies in gebreke worden gesteld bij het niet halen van de doelen van de KRW.		
4. Belangen behartigen in de Implementatie- en Uitvoeringsagenda Drinkwater van Rijk, IPO, UvW, VNG en VEWIN.		
5. Bijdragen aan regionale waterkeringen ontwikkelprogramma en aan de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) die kennis genereren voor de wettelijke taakuitoefening van provincies inzake waterbeleid.		
6. Invulling geven aan bestuurlijke afspraken rondom Informatiehuis Water (bijdrage en detachering).		
7. Het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI) voorziet in de nodige hydrologische modellen die voor provincies en partners van essentieel belang zijn bij het maken van beleidsplannen en toekomstscenario's. De bijdrage die hiervoor in de meerjarenraming was opgenomen was te hoog en is daarom verlaagd conform de gemaakte bestuurlijke afspraken.		

1.1.4 Wonen

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
Vanuit de gegeven bestuurlijke opdrachten richt de belangenbehartiging op:		
1. Het creëren van de juiste financiële condities t.a.v. onrendabele publieke toppen in woningbouw, bereikbaarheid etc.		
2. Voor provincies verkrijgen van voldoende wettelijk instrumentarium en bevoegdheden in de Wet versterking regie volkshuisvesting. In het algemeen richt het IPO zich op het wegnemen van belemmeringen in (rijks)regelgeving, vernieuwing van (rijks)regelgeving en bijbehorende financiële arrangementen.		
3. Inzet om de monitor over woningbouwopgave af te ronden.		

1.2 Leefomgeving

1.2.1 Gezonde leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Als gezamenlijke provincies op inhoud en rol nadere duiding geven aan het wettelijk kader van een 'gezonde en veilige leefomgeving', als benoemd in de Omgevingswet.		
2. Vanuit het ontwikkelde Integratiekader Gezonde Leefomgeving wordt verbinding gemaakt met (en de provinciale belangen geborgd in) het Programma Gezonde Leefomgeving, zoals beschreven in de Tweede-Kamerbrief van de ministers van VWS en LNV. De wettelijke taken en de bijbehorende instrumenten zijn inzichtelijk gemaakt en de provincies hebben hun beleids- en kerntaken opgepakt met inzet op een gezonde leefomgeving.		
3. IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law): Cofinanciering van projecten met Inspectie Leefomgeving en Transport, Omgevingsdienst.nl, ministerie I&W en EU-partners. Het doel om de deelname aan IMPEL in IPO-verband te financieren is om dit kennisnetwerk in stand te houden en daarmee de gezamenlijke provincies in IPO-verband - en op deze wijze ook de omgevingsdiensten - goed aangehaakt te laten blijven in Europees verband bij dit kennisplatform. Dit draagt bij "het excelleren van de provincies als bevoegd gezag" waar de gezamenlijke provincies op inzetten.		

Toelichting

Ad 1 wettelijk kader: Ter nadere inkleuring van de provinciale rol op gezonde leefomgeving onder de Omgevingswet is de bestuurlijke opdracht 'gezonde leefomgeving' in BAC RenL (februari 2024) vastgesteld. Een plan van aanpak voor de opdracht is in juni 2024 in de BAC RenL vastgesteld. Conform het plan van aanpak wordt inkleuring van de rolname een langjarig proces en zal dit niet in 2024 zijn afgerond.

1.2.2 Veilige leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Coördinatie en monitoring van de uitvoering van de interprovinciale meerjarenagenda van de zes Brzo-Omgevingsdiensten (Besluit Risico's Zware Ongevallen) gericht op verbetering van de uitvoeringspraktijk. Het gaat hier om een goede coördinatie van Brzo-taken door het geformaliseerde BRZO+-samenwerkingsverband, het investeren in kennis- en informatieproducten waaronder de Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) en een geïntegreerde informatievoorziening Omgevingsveiligheid.		
2. Uitvoeren van de gezamenlijke agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 met Rijk en gemeenten. Daarnaast een belangenbehartiging in het kader van de herijking voor een agenda omgevingsveiligheid 2025-2028.		
3. Verder professionaliseren van de samenwerking van de Brzo-toezichthouders in het samenwerkingsverband BRZO+ in het kader van het convenant BRZO+.		

4. Implementeren van Omgevingswet-onderdelen die niet beleidsneutraal zijn. Hieronder wordt onder andere verstaan; de implementatie van het instrument aandachtsgebieden (in plaats van groepsrisico), de risicokaart omgevingsveiligheid en met Rijk en decentrale partners investeren in instrumentarium/ verantwoordelijkheidsverdeling van nieuwe ontwikkelingen, zoals cybersecurity bij majeure risicovolle bedrijven.		
5. Belangenbehartiging in het kader van een nieuwe Rijksregeling drugsafvaldumpingen als opvolging van de provinciale drugsafvaldumping-regelingen (t/m 2024).		

1.2.3 Duurzame leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen/lobbyen en bijdragen aan het opzetten en uitvoeren van het Rijks Impulsprogramma Chemische Stoffen. Dit met de inzet op samenwerking tussen de overheidslagen, een intercompartimentale aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PFAS, en verbinding naar het thema circulaire economie.		
2. Advies geven aan het Rijk over de rol van provincies als bevoegd gezag ten aanzien van de informatie- en minimalisatieplicht inzake ZZS.		
3. Belangen behartigen t.a.v. de vorming, opzet en verankering van het Kennisplatform 'Afval of grondstof, waarvoor Omgevingsdienst NL een kwartiermaker heeft aangesteld.		
4. Realiseren van de ambities/uitvoering ten aanzien van CO2-reductie en energiebesparing (afsprak Klimaatakkoord) vanuit de provinciale verantwoordelijkheid voor VTH. Waaronder het bijdragen aan implementatie/uitvoering wetsvoorstel 'Verbreding energiebesparingsplicht bedrijven', wetsvoorstel 'Normering werk gerelateerde mobiliteit' en opvolging portefeuilleaanpak energiebesparing.		
5. Belangenbehartiging en afspraken maken in het kader van de inzet van omgevingsdiensten ten behoeve van de vergunningsverlening van bedrijven vallend onder de 'maatwerkafspraken verduurzaming industrie' (onder het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie). Dit in afstemming met Klimaat en Energie.		

1.2.4 VTH-stelsel

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Bijdragen aan de uitwerking van het interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel (uitwerking adviescommissie Van Aartsen). Er is door de gezamenlijke provincies commitment uitgesproken hier stevig op in te zetten gezien het belang voor de rol en positie van de provincies. Dit zodat dit in lijn is met de provinciale visie op een robuust en		

toekomstbestendig VTH-stelsel. Binnen het IBP-VTH is IPO trekker van de pijler 'onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving' en levert input aan de andere pijlers.		
2. Borgen dat de aanbevelingen van de projecten waarvoor IPO trekker was in het kader van de Uitvoeringsagenda VTH/aanpak Milieucriminaliteit worden uitgewerkt via het interbestuurlijk programma. Het gaat hier om de professionalisering van de beleids- en uitvoeringscyclus (big 8), onafhankelijkheid en implementatie van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS; verbinding tussen bestuurs- en strafrecht).		
3. Op basis van de financieringswijze van omgevingsdiensten: onderzoeken op welke wijze de effecten van inzet en beleid meetbaar kunnen worden gemaakt voor het sturen op outcome gericht VTH-beleid.		

1.3 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0
1.1.2 Omgevingswet	2.728	95	2.823	2.770	0	0	53
1.1.3 Water	787	0	787	135	625	0	28
1.1.4 Wonen	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1 Gezonde leefomgeving	22	0	22	0	0	0	22
1.2.2 Veilige leefomgeving	0	0	0	0	0	0	0
1.2.3 Duurzame leefomgeving	0	0	0	0	0	0	0
1.2.4 VTH-stelsel	209	0	209	7	18	184	0
Totaal	3.746	95	3.841	2.911	643	184	102

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De begrotingswijziging bij deze najaarsnota is toegelicht bij beleidsopgave 1.1.2.

2 Bereikbaarheid en Infrastructuur

2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur

2.1.1 Duurzame mobiliteit

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Mobiliteitsbeleid algemeen Inbreng en belangenbehartiging bij de Mobiliteitsvisie van het Rijk, de herijking van het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport), de MIRT-spelregels, de actieagenda vervoersongelijkheid en de te ontwikkelen bereikbaarheidsindicatoren.		
2. Uitvoering Klimaatakkoord Positie houden bij realisatie van de afspraken uit het Klimaatakkoord alsmede de aanvullende bestuurlijke afspraken uit 2023 door: a. (Landelijke) regie, coördinatie en support op de voortgang/realisatie van de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) en waar nodig en zinvol de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) b. Inzet op ontwikkeling van ondersteunend instrumentarium, waaronder fiscaal instrumentarium en betalen naar gebruik, binnen de randvoorwaarden van het provinciale financiële beleid.		
3. Duurzame infrastructuur a. Inbreng bij de implementatie van de nationale samenwerkingsagenda Klimaat neutrale en Circulaire Infrastructuur en het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen b. Belangenbehartiging op basis van de (interbestuurlijke) 2 ^e landelijke prognose vernieuwingsopgave infrastructuur c. Positiebepaling en belangenbehartiging ten aanzien van het nationale stelsel Digitale mobiliteitsdata.		

2.1.2 Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Openbaar vervoer (OV) a. Inzetten op aanvullende rijksbijdragen om het voorzieningenniveau in 2024 op peil te houden en de basis te leggen voor duurzame groei van het OV om haar rol in de transitieopgaven te kunnen oppakken. b. Verder uitwerken TBOV 2040 (Toekomstbeeld OV) en doorontwikkelen als programma met uitwerking voor knooppunten, BRT (Bus Rapid Transit) als een volwaardig alternatief, standpuntbepaling ten aanzien van vervoersarmoede. c. Uitvoering gedeelde agenda publieke mobiliteit decentrale overheden, in samenwerking met DOVA (samenwerkingsverband van decentrale OV-autoriteiten).		

2. Toekomst concessies (NOVB, Nationaal OV-Beraad) a. Zeker stellen van bestuurlijke afspraken via NOVB ten aanzien van aanbestedingskalender, sociale veiligheid, toegankelijkheid en Mobility-as-a-Service (MaaS).		
3. Spoor(ordening) a. Monitoren en evalueren van (aanvullende) bestuurlijke afspraken afsprakenkader werken voor derden aan spoorinfrastructuur (in situaties waarin provincies (mede-)opdrachtgever zijn). b. Standpunt inbrengen op (in)formele consultaties op wetgevingstrajecten en nieuw beleid vanuit de rijksoverheid en realiseren innovatieve aanpak exploitatiekosten Fietsparkeren bij stations.		

2.1.3 Verkeersveiligheid

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Strategisch Plan Verkeersveiligheid Belangen behartigen in relatie tot het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV), met inzet op infrastructuur, gedrag én handhaving, en verder opbouwen van risico gestuurde aanpak inclusief onderliggende data over de risico-indicatoren.		
2. Nieuwe ontwikkelingen Indien bestuurlijk gewenst belangen behartigen rondom nieuwe ontwikkelingen als het Meerjarenplan Fietsveiligheid, derde tranche Investeringsimpuls SPV, de aanpak Rijden Onder Invloed, het traject 'extra inzet op verminderen verkeersslachtoffers' en het toelatingskader Licht Elektrische Voertuigen (LEV-Kader) en het RVV 1990.		
3. Implementatie Inbreng van provinciale belangen in de uitvoering van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV), de datataskforce verkeersveiligheid, en (mede) implementeren van de richtlijn betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur (Road Infrastructure Safety Management, RISM II).		

2.1.4 Fiets

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Nationaal Toekomstbeeld Uitwerken Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF), financieringsstrategie en uitwerken Meerjarige Uitvoeringsagenda Fiets		
2. Fiets parkeren Provinciale inbreng zeker stellen in de 'Normen fietsparkeren bij nieuwe ontwikkelingen' en waar mogelijk en zinvol inbreng bij de uitvoering bestuursakkoord Fiets parkeren bij Stations.		
3. Knooppunten en nieuwe locaties Belangen behartigen ten aanzien van fiets en fietsparkeren bij (OV-)knooppunten en woningbouwlocaties.		

4. Inbreng in het netwerk Tour de Force.		
--	---	---

2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Nieuwe beleidsontwikkelingen Belangen behartigen en standpuntbepaling voor herijking Multimodale Goederenvervoeragenda, Spoorgoederenvervoervisie en Binnenvaartvisie.		
2. Verduurzaming Positiebepaling, en daaruit eventueel volgende belangenbehartiging en steunen van (de verduurzaming) van transport en logistiek, in de context van de Europese Green Deal en het Europese programma 'Duurzame en Slimme Mobiliteit' (o.a. binnenvaart, wegtransport, clean energy hubs, ruimtelijke sturing logistiek/GRIP' (verdozing/verloodsing)).		
3. Vrachtwagenheffing Belangen behartigen t.a.v. de uitvoering van Vrachtwagenheffing en de terugsluis.		

2.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
2.1.1 Duurzame mobiliteit	173	0	173	3	3	128	39
2.1.2 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0
2.1.3 Verkeersveiligheid	0	0	0	0	0	0	0
2.1.4 Fiets	103	-19	84	0	0	0	84
2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	276	-19	257	3	3	128	123

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De programmalasten voor Fiets kunnen worden verlaagd met € 19.000.

3 Landelijk gebied

3.1 Landelijk gebied

3.1.1 Landbouw

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Gemeenschappelijk Landbouwbeleid</i> 1. Organiseren van het netwerk van provinciale betrokkenen en het regulier ophalen van ambtelijke- en bestuurlijke knelpunten in de realisatie.		
2. Bewaken van de voortgang van de bestuurlijke afspraken die in 2022 zijn gemaakt over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Zorg dragen voor reguliere bestuurlijke afstemming met het Rijk.		
3. Starten van voorbereiding evaluatie en voorbereiding nieuwe periode.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Perspectief Landbouw</i> 1. Behartigen belangen bij realisatie landbouwbeleid van LNV en afstemmen beleidsontwikkelingen met andere beleidsopgaven zoals NPLG, stikstof, de realisatie van een gunstige staat van instandhouding natuur en de opgaven uit Klimaatakkoord. Voor provincies is het voor transitie landelijk gebied noodzaak dat perspectief landbouw goed uitgewerkt en geïnstrumenteerd wordt.		
2. Vertalen van de hoofdlijnen uit het Kabinetsplan Landbouw, en het provinciale position paper landbouw en voedsel, in concrete beleids- en uitvoeringsuitwerkingen. De verwachting is dat het Kabinet op basis van het Kabinetsplan Landbouw zal komen tot een uitvoerings- en implementatieagenda waar actieve inzet van IPO en provincies voor noodzakelijk zal zijn. De uitwerking kan betrekking hebben op thema's als ecosysteemdiensten, doelsturing en generiek landbouwbeleid.		
3. Inbrengen van het dossier perspectief landbouw in wetgevingstrajecten, zoals herziening mestwetgeving, pachtwet.		
4. Organiseren kennisuitwisseling tussen provincies op het vlak van verduurzaming van de landbouw.		

Toelichting

Ad 2 Gezien de ontwikkelingen rond het landbouwakkoord in 2023 en de nasleep daarvan in 2024 en de kabinetswisseling, is de inzet op perspectief voor de landbouw nog niet vertaald in concrete beleids- en uitvoeringsuitwerkingen. Dit zal de komende (kabinets)periode nog de nodige inzet vragen.

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Klimaatakkoord landbouw en landgebruik</i>		
1. Voorbereiden afronding bestuurlijke afspraken, voor zover nog niet vervat in het klimaatakkoord over o.a. regelgeving, instrumenten, middelen en provinciale rol met betrekking tot landbouw, bossenstrategie, natuur en het veenweidedossier. Inhoudelijke inbreng op deze dossiers wordt door provincies zelf geleverd.		
2. Signaleren, adviseren en voorbereiden standpuntbepaling over de activiteiten waar in het klimaatakkoord ook een trekkende of regierol voor provincies is benoemd (met name veenweide en natuurbeleid/bomen, bos en natuur) en bevorderen dat deze ook in samenhang met andere beleidsopgaven wordt opgepakt.		
3. Inbreng leveren in uitwerking afspraken over groen gas/biogas, vanuit landbouwperspectief (zie ook 3.1.2).		

3.1.2 Natuur

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Programma Natuur</i>		
1. Gezamenlijk met BIJ12, provincies en partners volgen voortgang eerste fase programma natuur, en waar nodig aanvullende bestuurlijke afspraken maken over de voortgang.		
2. Voorbereiden van het gezamenlijke proces voor de totstandkoming van bestuurlijke afspraken die gericht zijn op de uitwerking van de tweede fase van het programma natuur, voor de periode 2023 tot 2030. Zorg dragen voor integratie met trajecten natuurdoelanalyses en PPLG's (Provinciaal Programma Landelijk Gebied).		
3. Samen met het Rijk en partners uit relevante sectoren verder uitwerken van een groei-agenda natuurinclusief met die partijen die het verschil willen maken en hierop al energie zetten (meevaren op de boeg golf van bijvoorbeeld Bouwend Nederland), die kansen benoemt en benut én kaders meegeeft aan de andere maatschappelijke opgaven op het gebied van landbouw, energie, wonen en klimaat.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Natuurwetgeving</i>		
1. Belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk op wettelijke provinciale taak en o.a. inzetten op beleidsneutraliteit implementatie natuur in omgevingswet.		
2. Samen met BIJ12 provincies en Rijk adviseren over beleidsontwikkelingen over stijgende faunaschades (medio 2023), juridische ontwikkelingen faunabeheer (zie ook hierna) en gezamenlijke aanpak ontheffingverlening. Wet Natuurbescherming/Omgevingswet, onder meer ten aanzien van windturbineprojecten.		

3. Toetsen gedragscodes, aanpak invasieve exoten op de provinciale uitvoeringspraktijk en uitvoerbaarheid.		
--	---	---

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Faunabeleid</i>		
1. Samen met BIJ12 uitwerken en bestuurlijke besluitvorming voorbereiden voor het vaststellen van een geactualiseerd wolvenplan.		
2. Samen met BIJ12 adviseren over en ontwikkelen van innovatief en waar mogelijk maatschappelijk gedragen faunabeleid en zorgen voor gezamenlijke standpuntbepaling dat leidt tot minder structurele kosten voor provincies voor faunaschade.		
3. Gezamenlijke inzet formuleren op rijksbeleid ten aanzien van faunabeheer en de jacht, en de verwachte bijbehorende kosten.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Natuurbeleid inclusief Natuurpact</i>		
1. Provinciale belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk en hierover afstemmen via werkgroepen met de provincies. Afstemmen nieuwe beleidsontwikkelingen met provincies, onder andere Agenda Natuurinclusief.		
2. Opleveren jaarlijkse voortgangsrapportage natuur, samen met BIJ12. Dit betreft een rapportage voor Provinciale Staten over de voortgang van de afspraken in het natuurpact. Ondersteunen bij implementeren van afspraken taskforce versnelling Natuurpact.		
3. Uitwerken derde lerende evaluatie Natuurpact, en gezamenlijke beleidsmatige uitwerking van een aanpak van de aanbevelingen van de 3e lerende evaluatie Natuurpact, mede in relatie met de andere opgaven in de ruimtelijke omgeving		
4. Indien noodzakelijk leiden bovenstaande stappen tot actualisatie van de afspraken over natuur in het Natuurpact.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>EU-biodiversiteit (inclusief Natura2000)</i>		
1. Als belangenbehartiger van provincies input inbrengen in EU-besluitvorming biodiversiteit. EU-kaders zijn van grote impact op provinciale beleidsinvulling.		
2. Inbreng voorbereiden voor landelijke trajecten, waaronder het strategische plan Natura2000 (N2000) en het beleidskader doelwijziging.		
3. Gezamenlijke inzet uitwerken en ondersteunen ten aanzien van de nieuwe EU-verordening natuurherstel. Organiseren afstemming provincies en Rijk en voorbereiden besluitvorming over onderdelen waar gezamenlijke uitwerking noodzakelijk is.		

4. Organiseren gezamenlijke processen ter afstemming en vaststelling van de beleidsstukken voortkomende uit de actualisatie van doelensysteem N2000, inclusief inbreng in NPLG.		
5. Faciliteren kennisuitwisseling over voortgang en voert regie op verbetering van de afstemming van de provincies met andere voortouwnemers van N2000-beheerplannen.		
6. Faciliteren en initiëren pilots tot het opstellen van natuurdoelanalyses.		

3.1.3 Interprovinciaal Programma Stikstof en Natuur

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Beleidsontwikkeling gebiedsgerichte aanpak</i>		
1. Ondersteunen bij de ontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak en bij de implementatie en uitvoering hiervan in de gebiedsprocessen (zoals het ontwikkelen, opleveren en uitvoeren van de provinciale gebiedsprogramma's).		
2. Bevorderen van kennisdeling en -borging tussen Rijk en provincies over de gebiedsaanpak.		
3. Delen van actuele en relevante data in opdracht van provincies met de buitenwereld.		
4. Voorbereiden van bestuurlijke afspraken over doelen, instrumenten en middelen in het kader van het NPLG en de bijbehorende regieorganisatie.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Strategie en visie landelijk gebied</i>		
1. Leveren van een proactieve bijdrage, samen met betrokken IPO-commissies, aan de ontwikkeling en uitvoering van het NPLG en bijbehorende regieorganisatie.		
2. Ontwikkelen van een strategische agenda waarmee we anticiperen op aankomende bestuurlijke keuzes. Met ontwikkelde scenario's duiden we daarbij ook de consequenties en risico's van deze keuzes.		
3. Verzorgen van beleidsadvies en proactief signaleren van de samenhang met andere beleidsopgaven en het doen van voorstellen voor regie op de samenhang.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
<i>Uitvoeringsbeleid VTH en ondersteunend instrumentarium</i>		
1. Ondersteunen bij de ontwikkeling, implementatie en evaluatie van het beleid, regelgeving en instrumentarium voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).		

2. Zorgdragen voor een proactieve toetsing en inbreng op uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid in de voorbereiding op bestuurlijke besluitvorming.		
3. In samenwerking met BIJ12 programma-brede ondersteuning bij kennisontwikkeling, -deling en -borging over Monitoring & Data Stikstof.		
4. In samenwerking met BIJ12 zorgen voor programma-brede provinciale inbreng in de doorontwikkeling en optimalisering van AERIUS als instrument voor toestemmingsverlening.		

3.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
3.1.1 Landbouw	0	0	0	0	0	0	0
3.1.2 Natuur	93	-17	76	0	0	0	76
3.1.3 IPSN	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	93	-17	76	0	0	0	76

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De programmalasten voor Natuur kunnen worden verlaagd met € 17.000.

4 Klimaat en Energie

4.1 Klimaat en Energie

4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Coördinatie van/belangen behartigen ten aanzien van de uitvoering bestuurlijke afspraken Klimaatakkoord en het jaarlijks Klimaatprogramma van het kabinet.		
2. Inbreng in herijking uitvoeringsmiddelen klimaat (CDOKE-regeling) voor 2024 en verder. Inbreng in UDO Klimaat (uitvoeringstoets nieuwe klimaatpakket).		
3. Belangen behartigen ten aanzien van EU-voorstellen zoals Fit for 55 en Repower EU.		
4. Doorontwikkeling data en monitoring op basis van interprovinciale kerndataset en aansluitend op de landelijke klimaatmonitor.		

4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Bijdragen aan het halen van de ambities om via de regionale energiestrategieën (RES'en) 35-55 terrawattuur (TWh) grootschalige elektriciteitsproductie op land in 2030 te realiseren door deel te nemen in het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES) en knelpunten en kansen in te brengen namens de provincies.		
2. Belangen behartigen en adviseren over de voortgang en diverse randvoorwaarden, zoals afstands- en geluidsnormen, voorkeursvolgorde zon, SDE, kwaliteitsbudget, ruimtelijke inbedding en eventuele nieuwe thema's.		
3. Bijdragen aan het kennisnetwerken Shine en Blow. Deze netwerken worden gefaciliteerd door RVO op kosten van IPO.		
4. Voorbereiden interbestuurlijke uitvoeringstafel elektriciteit; gericht op onderhouden netwerk, inzicht krijgen in uitvoeringsproblemen en -kansen.		

Toelichting

Via de Voorjaarsnota 2024 hebben we onze bijdrage aan kennisnetwerken Shine en Blow abusievelijk met € 25.000 te veel verhoogd.

4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen, ondersteunen en adviseren van provincies over de verduurzaming industrie ten behoeve van het realiseren van de klimaatdoelstelling voor de industrie. Rol van de (provinciale) overheid daarbij is het op orde hebben van een toekomstbestendig energiesysteem en de beschikbaarheid van energie-infrastructuur.		
2. Ondersteunen en adviseren provincies bij uitvoering van de Clusters Energiestrategie (CES-en) van de vijf energieclusters en de Cluster6-aanpak.		
3. Voorbereiden bestuurders voor interbestuurlijke Stuurgroep Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI) en deelname aan voorbereidende ambtelijke overleggen (in afstemming met de programma's Ruimte en Regionale Economie).		

4.1.4 Warmtetransitie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen bij de totstandkoming van de Warmtewet.		
2. Belangen behartigen, ondersteunen en adviseren provincies; organiseren randvoorwaarden voor het realiseren van warmtenetten en voor verduurzaming maatschappelijk en bedrijfsmatig vastgoed. Invullen van liaison-rol in het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie.		
3. Standpuntbepaling en advisering over groen gas en ondersteunen van eventuele provinciale rol bij de implementatie/ruimtelijke inpassing.		
4. Voorbereiden interbestuurlijke uitvoeringstafel gebouwde omgeving; gericht op onderhouden netwerk, inzicht krijgen in uitvoeringsproblemen en -kansen.		

4.1.5 Energie-infrastructuur

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen en ondersteunen provincies; organiseren randvoorwaarden voor de per provincie op te stellen PMIEK-en (provinciale plannen voor energie-infrastructuur) en acties uit het Landelijk Actieplan Netcongestie (LAN). Het gaat in 2024 onder meer om energiesysteemvisies en PMIEKS 2.0.		
2. Interbestuurlijk regie voeren op alle ontwikkelingen rond het energiesysteem.		
3. Belangen behartigen ten aanzien van diverse beleidsontwikkelingen en kamerbrieven ten aanzien van energie-infrastructuur, waaronder bestuurlijke het landelijk Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) en het Nationaal Plan		

Energiesysteem (NPE) in afstemming met diverse 'vragende partijen zoals RES, NPLW, Mobiliteit en Industrie. Inbrengen van de ruimteclaim van energie in de ruimtelijke voorstellen en uitwerken van instrumenten om realisatie van energie-infrastructuur te versnellen. Dit in afstemming met Wonen, Mobiliteit en Regionale Economie.		
4. Voorbereiden interbestuurlijke uitvoeringstafel elektriciteit en het BO MIEK.		
5. Gezamenlijke inzet op waterstof en het ontsluiten van regionale distributie voor initiatieven in provincies (vervolg van de in 2023 gestarte pilots). Inclusief bijdrage leveren aan en provincies adviseren over de nationale routekaart waterstof en de uitvoering van het nationaal waterstofprogramma.		

4.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	0	0	0	0	0	0	0
4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	40	-25	15	0	0	0	15
4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	0	0	0	0	0	0	0
4.1.4 Warmtetransitie	0	0	0	0	0	0	0
4.1.5 Energie-infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	40	-25	15	0	0	0	15

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De begrotingswijziging bij deze najaarsnota is toegelicht bij beleidsopgave 4.1.2.

5 Regionale economie en Cultuur

5.1 Regionale economie

5.1.1 Regionaal economisch beleid

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Innovatie in de regio Inzet op regionale verankering en sterke positionering van de rol van de provincies bij het innovatiebeleid in de regio. Dit vertaalt zich in de herziening van het Kennis- en Innovatie Convenant (KIC) en de Kennis en Innovatie Agenda's (KIA's) waarbij nadrukkelijker het accent komt te liggen op valorisatie in de regio met een actieve rol voor provincies en ROM's. Dit vertaalt zich eveneens in een actieagenda gericht op systeemverandering van de dienstverlening richting breed en innovatief MKB in lijn met de adviezen van het Comité voor Ondernemerschap. Speciale aandacht is nodig structurele oplossingen voor het co-financieringsvraagstuk en de invulling van gezamenlijk opdrachtgeverschap met EZK ten aanzien van de bovenregionale agenda van de ROM's.		
2. Europese Structuurfondsen Belangenbehartiging door IPO/ HNP om post-2027 tot een zo groot mogelijke nationale envelop structuurfondsen voor Nederland te komen, alsmede meer middelen voor grensoverschrijdende en transnationale programma's (Interreg) en voldoende investeringsmiddelen voor klimaat en groene transitie en digitalisering. Inhoudelijk richten IPO/HNP zich op het keren van de centralisatietrend bij het cohesiebeleid, alsmede het realiseren dat er voldoende middelen beschikbaar blijven voor ontwikkelde regio's binnen het cohesiebeleid. Ook ontwikkelde regio's moeten van innovatie-instrumenten gebruik kunnen blijven maken.		
3. Regionale Arbeidsmarkt Belangenbehartiging voor erkenning en integrale financiering voor de regionale HCA-aanpakken (Human Capital Agenda) als waardevolle aanvulling op het traditionele arbeidsmarktbeleid, waarmee deze regionale structuren meer benut worden bij het opstellen en de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid.		

Toelichting

Ad 1. Innovatie Invulling governance van de KIA's waardoor provincies een meer actievere en sturende rol in de uitvoering ervan hebben, heeft nog te weinig aandacht gekregen. Dit is op dit moment niet problematisch en zal dit najaar verder worden gebracht.

5.1.2 Digitale economie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Werkagenda digitale economie Uitvoering geven aan de werkagenda digitale economie, waarin kennisdeling en belangenbehartiging ten aanzien van voor regionale economie relevante thema's zijn opgenomen, zoals het versnellen van de connectiviteit van het platteland en kleine gemeenten, cyberweerbaarheid van het MKB, sleuteltechnologieën en de digitale infrastructuur. De agenda zal in de komende periode op basis van prioritering van provincies, medeoverheden en maatschappelijke partners worden herzien.		

5.1.3 Circulaire Economie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Bestuurlijke afspraken NPCE Versnellen van de circulaire economie in de regio onder meer middels de invulling en uitvoering van bestuurlijke afspraken die zijn gekoppeld aan het NPCE (Nationaal Programma Circulaire Economie). Invulling geven aan de in 2023 gemaakte bestuurlijke afspraken met het Rijk inzake de uitvoering van het Nationaal Plan Circulaire Economie.		
2. Krachtenkaart Circulaire Economie Belangenbehartiging ten bate van het versterken van regierol van provincies in de regio om zo de ontwikkeling richting een circulaire economie te versnellen. Waaronder de realisatie van de 5 gezamenlijk ontwikkelpaden van de Krachtenkaart Circulaire Economie (CE) waaraan de gezamenlijke provincies zich verbonden hebben, waaronder het samen met VNG, UvW en I&W komen tot een aanpak voor circulair inkopen en aanbesteden.		
3. Ondersteuning MKB Middels coördinatie en begeleiding zorgen dat door provincies uitvoering gegeven wordt aan de afspraken tussen Rijk en provincies om het MKB te ondersteunen in de transitie naar Nederland Circulair in 2050, door op basis van de Krachtenkaart Circulaire Economie o.a. regionale circulaire ecosystemen te versterken.		

5.1.4 Ruimtelijke economie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Ruimte voor werklocaties Belangenbehartiging op de rol en positie van provincies op het onderwerp ruimtelijke economie-werklocaties, met de focus op bedrijventerreinen. Daarmee wordt het economisch perspectief ingebracht in de opgaven en transitie in het ruimtelijk domein, onder meer middels specifieke stapelkaarten.		
2. GRIP op grote bedrijfsvestigingen (incl. datacenters) Belangenbehartiging en coördinatie ten aanzien van de uitvoering door provincies van de bestuurlijke afspraken Grip op grote bedrijfsvestigingen en het vervolg daarop binnen het Nationale Programma Ruimtelijke Economie. Afgesproken is het		

omgevingsbeleid voor grootschalige bedrijfsvestigingen met name op het gebied van clustering, sturen op regionale en nationale meerwaarde én selectiviteit, te versterken. Toegewerkt wordt onder meer naar een gezamenlijke, landelijke beleidslijn.		
---	--	--

5.1.5 Cultuur

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Via belangenbehartiging proactief inzetten op de rol van provincies waarbij wordt ingezet op heldere positionering en wettelijke verankering van de rol van provincies in het landelijk cultuurbeleid en vernieuwing van de bestuurlijke afspraken.		
2. Adviseren en belangenbehartiging over BIS 2025-2028 (Culturele Basisinfrastructuur) en Vernieuwing van het Rijkscultuurstelsel met aandacht voor de rol van de provincies, regionale component, werking subsidieregelingen, cultuurregio's en faciliteren van standpuntbepaling en kennisuitwisseling.		
3. Borgen van de provinciale belangen en een proactieve en agenderende rol van de gezamenlijke provincies richting de stelpartners OCW en VNG in het cultuurbestel en derden zoals de Raad voor Cultuur, Kunsten'92 en anderen.		

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
Cultuureducatie en -participatie		
1. Voor OCW-aanspreekpunt zijn voor programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) 2021-2024 en afspraken maken (incl matchingsafspraken) voor de provincies over een nieuw programma CMK voor periode 2025-2028 en rol vervullen voor faciliteren kennisuitwisseling.		
2. Borgen van de provinciale belangen in de herijking van het bestuurlijk kader cultuur en onderwijs met daarbij aandacht voor de curriculum vernieuwing.		
3. Namens de gezamenlijke provincies betrokken in de beleidsontwikkeling van een nieuw Rijkskader voor cultuur, waar cultuureducatie een onderdeel van is.		
4. Borgen van de provinciale belangen in de vernieuwing van bestuurlijke afspraken voor Cultuurparticipatie waaronder een Nationaal Akkoord voor brede cultuurbeoefening waar Cultuureducatie onderdeel van is en IPO gevraagd is mede partner in te zijn.		

5.1.6 Erfgoed

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Vernieuwing bestuurlijke afspraken met als richtlijn de interprovinciale position paper erfgoed; waaronder middelen voor de grote restauraties en een meer gemeenschappelijk programma Rijk en provincies.		
2. Inzetten op versterking van de verbinding van erfgoed met ruimtelijke opgaven met als inzet versterking en bestendiging van het programma Erfgoed Deal (waaronder vrijkomende monumenten als kerken).		
3. Borgen van de provinciale belangen in de nieuw vast te stellen bestuurlijke afspraken over restauraties en de uitvoeringsorganisatie met Rijk en VNG.		
4. Aansluiting van erfgoed borgen bij de transitie opgaven Ruimtelijke Ordening (Kamerbrief), inzake de grote transitie Wonen en Bereikbaar, Klimaat- en energie zoals bij verduurzaming, landschappen en natuur en kwaliteit van de leefomgeving. Zoals benoemd in de Kamerbrief over nationale regie in de ruimtelijke ordening van 17 mei 2022 waarin de borging van erfgoed bij de transitie-opgaven is benoemd.		
5. Afstemming rol provincies in de uitvoering van het FARO-verdrag waarbij cultureel erfgoed geborgen wordt in een maatschappelijke context.		

5.1.7 Bibliotheekstelsel en innovatie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Op basis van de wettelijke taak in de Wet Stelsel openbare bibliotheken (WsoB) werken de provincies samen aan de uitvoering rol en positie inzake innovatie, IPO faciliteert kennisuitwisseling tussen de provincies.		
2. IPO werkt op basis van het bibliotheekconvenant samen met de OCW, VNG, Koninklijke Bibliotheek, SPN en VOB, behartigt en borgt de provinciale belangen, stemt af en faciliteert kennisuitwisseling tussen de provincies.		
3. IPO sluit in 2024 een nieuw bibliotheekconvenant met de stelselpartijen.		
4. Samen met VNG en andere stelselpartners inzetten op de opgave uit het regeerakkoord, dat in iedere gemeente een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening aanwezig is en daartoe nodige lobby-inzet en belangenbehartiging.		
5. Borgen en behartigen van de provinciale belangen in proces van wetswijziging (WsoB) met een zorgplicht voor provincies en mogelijke toezichthoudende taak (IBT) met ingang van 2025. IPO faciliteert standpuntbepaling om te komen tot een goede omschrijving van de zorgplicht in de WsoB en onderhandelt over de bijbehorende financiële afspraken die samenhangen met de uitvoering van de zorgplicht en het toezicht.		

--	--	--

Toelichting

Ad 5 WsoB: De planning van de wetwijziging is vanuit OCW gewijzigd. De planning is erop gericht het wetsvoorstel begin 2025 bij de Tweede Kamer in te dienen. De wetswijziging treedt naar verwachting in 2026 in werking. Zie ook [pdf \(overheid.nl\)](#) OCW heeft een indicatie afgegeven van de vergoeding voor invulling van de IBT-taak door provincies. Zoals het er nu naar uitziet, zal deze lager zijn dan de kosten die de provincies verwachten te maken bij invulling van de IBT-taak. Er volgen hierover nog onderhandelingen.

5.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
5.1.1 Regionaal economisch beleid	52	0	52	6	25	0	21
5.1.2 Digitale economie	32	0	32	0	0	0	32
5.1.3 Circulaire economie	53	0	53	9	31	0	13
5.1.4 Ruimtelijke economie	142	-16	126	25	24	0	77
5.2.1 Cultuur	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2 Erfgoed	0	0	0	0	0	0	0
5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	279	-16	263	40	80	0	142

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De programmalasten voor Ruimtelijke economie kunnen worden verlaagd met € 16.000.

6 Financiën en Openbaar bestuur

6.1 Financiën en Openbaar Bestuur

6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Afspraken over een stabiel, robuust eigen belastinggebied m.i.v. 2030 (bij vervallen van Betalen naar Gebruik).		
2. Gezamenlijke uitwerking met het rijk van een nieuwe financieringssysteem (voor decentrale overheden) die na 2025 operationeel dient te worden.		
3. Een voor de uitvoering van de transities geëigend uitkeringsstelsel, met minimale uitvoeringslasten en maximale beleidsvrijheid, en geen verplichte cofinanciering, alsook voldoende financiële middelen voor de grote opgaven en transities, in kaart gebracht door artikel 2- wet Financiële verhoudingenonderzoeken.		
4. Actualisatie verdeelmodel Provinciefonds.		
5. Overige onderwerpen zoals: a. Implementeren aanbevelingen beleidsdoorlichting BTW-compensatiefonds (2021) gericht op verbeterde werking van het fonds voor de provincies; monitoren en daarbij beperken fiscale risico's verzelfstandiging Prorail; b. Instellen van een leerstoel financiële verhoudingen (€ 25.000 per jaar) samen met rijk en decentrale overheden; Herijken van de EMU-saldonorm voor de komende jaren; en interbestuurlijke samenwerkingsinitiatieven.		
6. Wettelijke taken uitvoeren bij consultaties en wetgeving die zich in 2024 aandienen, en proactief signaleren en, desgewenst, lobbyen bij de Staten-Generaal.		

Toelichting

Inhoudelijk

- De gesprekken met het rijk lopen, we zijn – op moment van schrijven – in afwachting van het uitvoeringsprogramma van het hoofdlijnenakkoord. We vertrouwen erop dat de gemaakte afspraken uit de Voorjaarsnota 2024 van het rijk gerespecteerd worden alsook de vervolgspraken van nader onderzoek naar in hoeverre de nieuwe financieringssysteem wel/niet evenredig meebeweegt met de opgaven van de provincies rondom natuur, OV en beheer/vernieuwing infra.
- Ten aanzien van het nieuwe verdeelmodel zijn de provincies – op moment van schrijven - in afwachting van het rapport van de Raad Openbaar Bestuur.

Financieel

- Het dossier van de financiële verhoudingen kent een stevige dynamiek waarbij extern advies/rapportage een belangrijk instrument kan zijn. Het BMC-rapport over taken middelen is dit jaar afgerond. De voortgang op de vraagstukken heeft in 2024 niet geleid tot wens/behoefte aan ander/aanvullend onderzoek. Hierdoor kan de raming van de programmalasten met € 194.000 worden verlaagd.

6.1.2 Compensatie Zeeland

Vanwege een weeffout in het verdeelmodel provinciefonds ontving de provincie Zeeland van de overige 11 provincies € 6,7 miljoen ter aanvullende compensatie op de uitkering uit het Provinciefonds. De weeffout in het verdeelmodel provinciefonds heeft betrekking op het peiljaar (2008) dat gehanteerd is voor de bepaling van het veronderstelde rendement op dividend. Dividendinkomsten zijn onderdeel van de Overige Eigen Middelen die ingehouden worden op de provinciefondsuitkering.

Afgelopen jaar is door de fondsbeheerders gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw verdeelmodel voor het Provinciefonds. Het voorgestelde ontwerp voor het verdeelmodel en de implementatie ervan is in de BAC Financiën uitgebreid besproken. Het ontwikkel- en implementatieproces is nog niet afgerond.

In het IPO-bestuur van 12 mei 2022 is op advies van de BAC Financiën besloten om de gezamenlijke afspraak over de compensatie voor Zeeland als gevolg van de technische weeffout in het huidige model te continueren totdat een nieuw verdeelmodel Provinciefonds in werking is getreden.

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Uitvoering geven aan de afspraak over de compensatie voor Zeeland.		

6.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	268	-194	74	7	0	0	66
6.1.2 Compensatie Zeeland	6.700	0	6.700	6.700	0	0	0
Totaal	6.968	-194	6.774	6.707	0	0	66

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De begrotingswijziging bij deze najaarsnota is toegelicht bij beleidsopgave 6.1.1.

7 Digitalisering

7.1 Digitalisering

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. <i>Belangenbehartiging digitalisering</i> : activiteiten die passen bij het kernprofiel van het IPO (lobby en belangenbehartiging) en daarom een structurele plek krijgen in een nieuw programma "Digitalisering". In dit kader wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de Interbestuurlijke Datastrategie, de Nederlandse Digitaliseringsstrategie, de Nederlandse Cyber Security Strategie, de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren van de Staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties, en de Agenda Digitale Samenleving van het Rijk.		
2. <i>Doorlopende meerjarige verplichtingen</i> : een aantal van de activiteiten in het voormalige programma IDA blijven vanwege meerjarige verplichtingen doorlopen in de komende coalitieperiode.		
3. <i>Activiteiten passend in profiel BIJ12</i> : een deel van de activiteiten betreft de ontwikkeling van data- en informatieproducten voor de transitie in de fysieke leefomgeving en integrale gebiedsplannen. Deze taken passen in het profiel van BIJ12 en kunnen indien uw bestuur daartoe besluit op termijn worden ondergebracht bij BIJ12.		

7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. <i>Signalering</i> van (consequenties van) Europese en Nederlandse digitaliseringswetgeving. De belangenbehartiger digitalisering werkt hierbij nauw samen met de werkgroep Digitalisering van het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel, inclusief strategische advisering aan provincies ten behoeve van de implementatie van digitaliseringswetgeving.		
2. <i>Standpuntbepaling en lobby op gebied van digitalisering</i> : ontwikkeling van een proactieve lobbyagenda op het gebied van digitalisering, voorbereiding van inbreng bij de Tweede Kamer (in het bijzonder de Vaste Kamercommissie Digitale Zaken) en het Europees Parlement/de Europese Commissie. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de koepels van de waterschappen en gemeenten.		
3. <i>Netwerken</i> via deelname aan relevante congressen en evenementen, en lidmaatschap van o.a. de Nederlandse AI-coalitie en iBestuur.		

7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. <i>Algoritmeregister</i> Aansluiting van de provincies en de vereniging IPO op het nationaal algoritmeregister (uitvoering in 2023-2024).		
2. <i>Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) en Beleidsvisie Zicht op Nederland (ZoN)</i> Strategische advisering en belangenbehartiging bij uitvoering van de doelen in de IBDS (looptijd tot 2030) en de Beleidsvisie ZoN voor de doorontwikkeling van het stelsel van geo-basisregistraties (looptijd tot 2026) van het ministerie van BZK.		
3. <i>Single Digital Gateway (SDG) verordening</i> Strategische advisering aan/ coördinatie van inspanningen van provincies om te voldoen aan de Europese Single Digital Gateway (SDG) verordening. Voor 2024 betreft dit de realisatie van digitale aanvraagprocedures voor provinciale producten en diensten in scope van de SDG (Annex II) en het inregelen van gebruikersondersteuning (Annex III).		
4. <i>Wet open overheid (Woo)</i> Strategische advisering aan/coördinatie van inspanningen van provincies om te voldoen aan de Wet open overheid (Woo) in het kader van het interbestuurlijke programma Wet open overheid (looptijd tot 2027), inclusief aansluiting op de zogenaamde "Woo-index" voor actieve openbaarmaking van documenten in informatiecategorieën waarvoor dit op grond van de wet verplicht is.		
5. <i>Interprovinciaal CSIRT</i> Aansluiting van provincies en de vereniging IPO op het Landelijk Dekkend Stelsel voor cyber security in de vorm van een interprovinciaal Cyber Security Incident Response Team (IP-CSIRT). Dit gebeurt in het kader van de Europese Network and Information Security Directive (NIS2) en de Nederlandse Cyber Security Strategie (NLCS). De instelling van een dergelijk IP-CSIRT vergt vanwege de incidentele en structurele lasten die dit met zich meebrengt een separaat besluit van het IPO-bestuur. De business case op grond waarvan dit besluit kan worden genomen wordt in het vierde kwartaal van 2023 aan uw bestuur aangeboden.		
6. <i>Wet digitale overheid (Wdo)</i> Strategische advisering en coördinatie implementatie provincies voor de Wdo, die per 1 juli 2023 is ingegaan. De Wdo wordt de komende jaren in tranches ingevoerd. In 2024 zijn activiteiten voorzien op het gebied van definitie van betrouwbaarheidsniveaus, mogelijk maken van nieuwe inlogmethodes voor provinciale digitale dienstverlening en implementatie van beveiligingsstandaarden in het licht van deze wet.		
7. <i>Herziening Wet hergebruik overheidsinformatie (Who)</i> Betreft de implementatie van de Europese Open Datarichtlijn in Nederlandse wetgeving. In Nederland gebeurt dit in de vorm van een aanpassing van de bestaande Who. Deze herziening wordt in		

de loop van 2023 verwacht en naar verwachting gaat de wet in 2024 in.		
8. <i>Dutch Societal Innovation Hub (DSIH)</i>: In januari 2022 besloot het IPO-bestuur tot deelname aan dit meerjarige project van IPO, VNG en vijf Nederlandse innovatie-ecosystemen. De DSIH stimuleert samenwerking bij de inzet van data en digitale technologie op de Europese missies klimaatneutrale steden en regio's, klimaatadaptatie, gezonde bodem en biodiversiteit. In 2024 wordt een community of best practices ontwikkeld die zich richt op innovatief aanbesteden, missiegedreven programmeren, cross-sectoraal samenwerken, toegang tot Europese financiering en digitaal twinning. Vanuit de innovatie-structuur van de DSIH worden trainingen en kennissessies (o.a. voor statenleden), innovatiemethodieken en experimenteervormen (bijvoorbeeld hackatons) aangeboden. Met deze activiteiten ondersteunt de DSIH maatschappelijke opgaven van provincies, zoals de woningbouwopgave en circulaire economie. Het project kent een initiële looptijd tot en met 2025 en kan daarna tweemaal met twee jaar worden verlengd.		
9. <i>Interprovinciale Ethische Commissie</i> Onafhankelijke commissie die in januari 2022 is ingesteld bij het werkbezoek van de Staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties aan de gezamenlijke provincies. In het bestuurs-programma dat later dit jaar aan uw bestuur wordt voorgelegd wordt het inhoudelijke werkprogramma van de Interprovinciale Ethische Commissie voor 2024 geconcretiseerd.		

7.1.3 Activiteiten passend in profiel BIJ12

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. De informatiepositie van provincies ontwikkelt zich, zodat zij hun ruimtelijke voorstellen in het kader van het NOVEX-programma blijvend optimaal kunnen vormgeven, en integrale beleidsontwikkeling voor de opgaven in de fysieke leefomgeving kunnen baseren op feitelijke gegevens en informatie. Daarbij is geborgd dat de ruimtelijke voorstellen van afzonderlijke provincies vergelijkbaar zijn en gezamenlijk optellen tot een landelijk beeld, en wordt interbestuurlijk samengewerkt met Rijk en medeoverheden.		
2. Provincies maken optimaal gebruik van de sterke kwalitatieve en financiële business case voor gezamenlijke aanbesteding van ICT (raam)contracten, en beschikken over een sterke inkoop- en contractmanagementfunctie voor dit doel bij BIJ12.		
3. Provincies beschikken over een gedeeld platform voor de ontwikkeling van competenties op het gebied van digitaal leiderschap en digitale vaardigheden van medewerkers.		
4. Bij positief besluit van het IPO-bestuur over beleggen taken bij BIJ12: overbrengen van deze activiteiten naar BIJ12.		

7.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	156	65	221	79	47	0	95
7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtin	644	-84	560	360	178	0	22
7.1.3 Activiteiten passend in profiel BIJ12	608	-97	511	68	72	0	372
Totaal	1.408	-116	1.292	507	296	0	488

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. Tussen de beleidsopgaven 7.1.1 en 7.1.2 voeren we een budgetneutrale wijziging door. Daarnaast kunnen de programmalasten per saldo met € 116.000 worden afgeraamd.

8 Werkgeverszaken

8.1 Werkgeverszaken

8.1.1 CAO

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Afsluiten nieuwe cao, implementeren, monitoren, evalueren en doorontwikkelen cao-afspraken.		
2. Ondersteunen Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie voor nieuwe cao.		

8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Lobbyen/belangen behartigen namens de samenwerkende provincies voor goed publiek werkgeverschap via Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW).		
2. Afstemmen met medeoverheden ter voorbereiding cao- en pensioenonderhandelingen en consultatie wetgeving.		
3. Consultatie wetgeving (wettelijke taak).		
4. Afstemmen met AAC Werkgeverszaken m.b.t. ontwikkeling provinciale organisaties en goed werkgeverschap.		
5. Borgen werking van en bemensing gezamenlijke inter-respectievelijk bovensectorale geschillenbeslechting.		

Toelichting

Ad 4 AAC Werkgeverszaken: Er wordt nog toegewerkt naar afspraken over de rol en werkwijze van de AAC Werkgeverszaken. Op 11 oktober aanstaande is een bijeenkomst gepland met de AAC Werkgeverszaken om hierover te spreken en concrete afspraken te maken.

8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen voor rechtspositie politiek ambtsdragers (provinciale sector).		
2. Bijdragen leveren aan consultatie wetgeving en beleid politiek ambtsdragers (met name voor pensioen).		
3. Voorbereiden aanbestedingen en contractbeheer (o.a. uitvoering APPA).		

8.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
8.1.1 CAO	209	0	209	40	44	76	50
8.1.2 Goed prov./publiek werkgeverschap	65	0	65	0	22	43	0
8.1.3 Rechtspos./int. pol. ambtsdragers	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	275	0	275	40	66	119	50

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

9 Bestuurs- en Verenigingszaken

9.1 Bestuurszaken

9.1.1 Strategische kennisfunctie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Het versterken van de interprovinciale kennis- en leerfunctie: Versterken van de uitwisseling van 'best practices' tussen de provincies, en ook tussen de provincies en andere relevante partners, en versterken van het onderlinge en gezamenlijke leerproces rondom bijvoorbeeld de gebiedsgerichte uitwerking van de grote transities. Vanuit het IPO nemen we als provincies ook deel aan het Schilthuisfonds (€ 15.000 per jaar) en aan de Leerstoel 'Financiële verhoudingen' i.o. (€ 25.000 per jaar) aan de Universiteit van Leiden. De strategische kennisfunctie is onderdeel van het bestuursbesluit Naar meer Slagvaardigheid en maakt integraal onderdeel uit van alle programma's.		

Toelichting

De programmasten worden met € 20.000 verhoogd onder gelijke verlaging van de programmalasten bij 9.1.2 Europa.

9.1.2 Europa

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Met het HNP belangen behartigen op dossiers agrofood, klimaat en energie, regionale economie/digitalisering, gezonde en duurzame leefomgeving, circulaire economie, mobiliteit én leveren bij EU-instellingen input gericht op de provinciale agenda, een gebiedsgerichte aanpak en voldoende EU-budget.		
2. Met het HNP zorgdragen voor afstemming en inbreng voor de BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) met provincies. Samen met de VNG en UvW de positie van decentrale overheden verstevigen in de fase van Nederlandse standpuntbepaling en de interbestuurlijke samenwerking op Europese dossiers met het Rijk optimaliseren onder meer door gezamenlijke inbreng te leveren voor de nieuwe Europese Commissiefase 2024-2029.		
3. Het Kenniscentrum Europa Decentraal (KED) en het HNP publiceren de wekelijkse Europese Ster en het KED beheert de online EU- fondsenwijzer 2021-2027 (initiatief HNP/IPO) en verleent juridisch advies inzake staatssteunvraagstukken en de provinciale impact van Europese wetgeving waaronder de Green Deal voorstellen.		

Toelichting

De programmasten worden met € 20.000 verlaagd onder gelijke verhoging van de programmalasten bij 9.1.1 Strategische kennisfunctie.

9.2 Verenigingszaken

9.2.1 Vitale vereniging

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
1. Evenementen (waaronder jaarcongres, AV-bijeenkomsten, technische briefings).		
2. Netwerk-functie (relatie met Staten, themabijeenkomsten, gezamenlijke bijeenkomsten met rijk en decentrale overheden).		
3. Aandacht voor de verdere uitwerking van het rapport 'Naar meer slagvaardigheid' ten aanzien van de betrokkenheid van de Statenleden in het algemeen en de AV in het bijzonder (verbeterde informatievoorziening bijvoorbeeld door nieuwsbrieven en podcast, fysieke bijeenkomsten met de Griffies).		

Toelichting

Ad 1 Evenementen: Vanwege toenemende kosten voor het IPO-Jaarcongres verhogen we het programmabudget Evenementen structureel met € 25.000. Op een vraag vanuit de AV in juni is schriftelijke aangegeven: "De kosten voor het congres zijn structureel opgehoogd, dit als gevolg van de toenemende kosten door stijgende prijzen (denk aan huur locatie, catering, techniek, etc.) en daarmee samenhangend door een toenemend aantal bijeenkomsten en marge van het congres (naast de bijeenkomsten van de Algemene Vergadering en IPO-bestuur, ook vergaderingen van de Colleges van GS, jaarvergadering Statenlid.nu)". Aangezien dit opgenomen is in de Begroting 2025 en deze begroting hangende is op moment van schrijven van deze najaarsnota is ervoor gekozen de rode kleur vooralsnog te handhaven.

9.3 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
9.1.1 Strategische kennisfunctie	135	-20	115	80	15	0	20
9.1.2 Europa	269	20	289	286	0	0	4
9.2.1 Vitale vereniging	246	0	246	27	49	0	170
Totaal	650	0	650	393	64	0	193

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De begrotingswijziging bij deze najaarsnota is toegelicht bij de beleidsopgaven 9.1.1 en 9.1.2.

10 Overig

10.1 Overig

10.1.1 Werkbudget en stelposten

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
Het werkbudget is voor "out of pocket" uitgaven die wel te verwachten zijn op beleidsopgaven, maar die op voorhand niet specifiek waren beklemd.	n.v.t.	

Toelichting

- In de Begroting 2023 waren structureel subsidiebaton opgenomen die niet konden worden ingezet om bestaande lasten te dekken. De subsidiebaton waren namelijk bestemd voor aanvullende, niet in de IPO-begroting geraamde subsidiebaton. Hierdoor was in de begroting een structureel knelpunt ontstaan van € 450.000. Via de concept-begroting 2025 en de daaropvolgende definitieve Begroting 2025 is het knelpunt inmiddels structureel opgelost. Voor de lopende Begroting 2024 willen wij dit knelpunt dekken uit de verlaagde programmabudgetten binnen een aantal programma's in deze najaarsnota.
- In de Begroting 2024 was een post 'Ruimte voor nieuw beleid' opgenomen van € 288.000 waarvan het bedrag ontstaan was uit de ruimte in de meerjarenraming tussen de kaderbrief en de begroting. Wij zetten deze ruimte in voor het opvangen van knelpunten binnen deze najaarsnota.

10.1.2 Loon- en Prijscompensatie

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
De personeelslasten zijn in 2024 verhoogd met 5,2% en de materiële budgetten met 3,9%. In de meerjarenraming houden we rekening met een stelpost.	n.v.t.	

10.1.3 Nog te verdelen apparaatslasten

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
De begroting van IPO Den Haag is opgezet volgens de integrale kostprijsberekening. Dit houdt onder meer in dat de kosten van de apparaatslasten toegerekend zijn aan de beleidsopgaven. Doen zich gedurende het jaar wijzigingen voor in de ramingen van de apparaatslasten, dan worden deze – om pragmatische redenen – niet opnieuw toegerekend aan de beleidsopgaven maar verzameld binnen beleidsopgave 10.1.3 Nog te verdelen apparaatslasten.	n.v.t.	

Toelichting

De in de Voorjaarsnota 2024 opgenomen knelpunten binnen de personeelslasten bedroegen voor 2024 per saldo € 245.000. Wij willen deze hogere lasten dekken uit de verlaagde programmabudgetten die zich voordoen bij een aantal programma's in deze najaarsnota.

10.1.4 Saldo Voorjaarsnota/Najaarsnota

Wat willen we bereiken in 2024?	Inhoud	Geld
De saldi van de begrotingswijzigingen in de voorjaarsnota en najaarsnota worden niet verrekend met de provincies. Conform de bestendige gedragslijn vinden verrekeningen alleen plaats bij de jaarrekening. Tot die tijd wordt het saldo geparkeerd binnen een aparte beleidsopgave in programma 10. Overig.	n.v.t.	

Toelichting

De in de Voorjaarsnota 2024 opgenomen begrotingswijzigingen hadden een positief saldo van € 115.000. Wij zetten dit saldo in voor het opvangen van knelpunten binnen deze najaarsnota.

10.2 Financiën

In de onderstaande tabel is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2024 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2024	Begroting 2024 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
10.1.1 Werkbudget en stelposten	74	162	236	67	126	0	43
10.1.2 Loon- en Prijscompensatie	0	0	0	0	0	0	0
10.1.3 Nog te verdelen apparaatslasten	-245	245	0	0	0	0	0
10.1.4 Saldo Voorjaarsnota/Najaarsnota	115	-115	0	0	0	0	0
Totaal	-56	292	236	67	126	0	43

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning. De begrotingswijziging bij deze najaarsnota is toegelicht bij de betreffende beleidsopgaven.

Bijlage: Afkortingenlijst

Afkorting	Volledige omschrijving
AAC	ambtelijke adviescommissie
AADV	Altijd Actuele Digitale Vergunning
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ACS	Ambtelijke Commissie Stikstof
AI	Artificiële Intelligentie
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APK	Algemene Periodieke Keuring
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AV	Algemene Vergadering
AZ	ministerie van Algemene Zaken
BAC	bestuurlijke adviescommissie
BAR	Brexit Adjustment Reserve
BCS	Bestuurlijke Commissie Stikstof
BDU	brede doeluitkering
BIS	Culturele Basisinfrastructuur
BLOW	bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie
BNC	beoordeling nieuwe commissievoorstellen
BNG	betalen naar gebruik
BOb	Bestuurlijk Omgevingsberaad
BOD	Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie
BOFv	Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen
BRB	Beraad Ruimtelijk Beleid
BRO	Basis Registratie Ondergrond
BRT	Bus Rapid Transit)
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BUZA	ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZPW	bestuurlijk Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers
CCU/CCS	Carbon Capture Utilization/Storage
CdK	Commissaris van de Koning
CE	circulaire economie
CEP	centraal economisch plan
CEMR	Council of European Municipalities and Regions
CES	cluster energiestrategie
CmK	Cultuureducatie met Kwaliteit
CO2	koolstofdioxide
CPB	Centraal Planbureau
CSIRT	Cyber Security Incident Response Team

CvdR	Comité van de Regio's
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EFRO	Europees Fonds voor Regionale economie
EMU	Economische en Monetaire Unie
EP	Europees Parlement
ERIAFF	European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
EU	Europese Unie
EZK	ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FARO	Verdrag van Faro (Raad van Europa, 2005) draagt de titel De Waarde van Cultureel Erfgoed voor de Samenleving
FTK	financieel toetsingskader
FVw	Financiële-verhoudingswet
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
GLB-NSP	gemeenschappelijk landbouwbeleid-nationaal strategisch plan
Grip	gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure
GWW	grond-, weg- en waterbouw
HCA	human capital agenda
HNP	Huis Nederlandse Provincies (in Brussel)
HRE	herstel regionale economie
I&W	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IBDS	interbestuurlijke datastrategie
IBP	interbestuurlijk programma
IBT	interbestuurlijk toezicht
IDA	Interprovinciale Digitale Agenda
IFV	Interbestuurlijke en financiële verhoudingen
IHW	Informatiehuis Water
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMPEL	European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPLG	Interprovinciaal Programma Landelijk Gebied
IPSN	Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur
J&V	ministerie van Justitie en Veiligheid
JTF	Just Transition Fund
KED	Kenniscentrum Europa Decentraal
KIA	kennis- en innovatieagenda
KIC	kennis- en Innovatieconvenant
KOB	kwaliteit openbaar bestuur
KpVV	Kennisplatform Verkeer en Vervoer
KRW	Kaderrichtlijn Water
LAN	Landelijk Actieplan Netcongestie
LCW	Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling
LDS	landelijk dekkend stelsel

LEV	licht elektronische voertuigen
LGR	Landelijke Grondwater Register
LHS	landelijke handhavingsstrategie
LVN	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LV	landelijke voorziening
LVMB	Landelijk Verkeersmanagement Beraad
MAP's	EU-milieuactieprogramma's
MIEK	Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJA/MEE	meerjarenafpraak energie-efficiëntie
MKB	midden- en kleinbedrijf
MTH	milieu, toezicht en handhaving
N2000	Natura2000
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NAP	Actieprogramma Nitraatrichtlijn
NAS	nationale klimaatadaptatiestrategie
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen
NGO	niet-gouvernementele organisatie
NGR	Nationaal Geo Register
NHI	Nederlands Hydrologisch Instrumentarium
NMP	Nationaal Milieuprogramma
NOVB	Nationaal Openbaarvervoerberaad
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NPCE	Nationaal Programma Circulaire Economie
NPE	Nationaal Plan Energiesysteem
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NP-RES	Nationaal Programma Regionale Energiestrategie
NPVI	Nationaal Programma Verduurzaming Industrie
NSP	nationaal strategisch plan
NTF	Nationaal Toekomstbeeld Fiets
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OEM	overige eigen middelen
OGB	opdrachtgeversberaad
Olo	Omgevingsloket Online
OM	Openbaar Ministerie
OV	openbaar vervoer
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PEH	Programma Energie Hoofdstructuur
PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
PHEV	plug in hybride elektrische voertuigen
PIDI/MIEK	Nationaal Programma Infrastructuur Duurzame Industrie / Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PPC	provinciale producten catalogus

PPLG	Provinciaal Programma Landelijk Gebied
PV	Permanente Vertegenwoordiging
RAL	Regionale Agenda Laadinfrastructuur
REACT-EU	Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe
REIS	regionale energie-infrastructuur
RES'en	regionale energiestrategieën
REV	Register Externe Veiligheid
RFF	Recovery and Resilience Facility
RISM	Road infrastructure safety management
RMP	regionaal mobiliteitsprogramma
ROM's	regionale ontwikkelingsmaatschappijen
ROWW	ruimtelijke ontwikkeling, water en wonen
RTLG	Realisatie Transitie Landelijk Gebied
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RVV	Reglement verkeersregels en verkeerstekens
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SDG	Single Digital Gateway
SDG's	Sustainable Development Goals
SDN	Safety Delta Nederland
SLA	schoneluchtakkoord
SPI	prestatie-indicatoren voor verkeersveiligheid
SPN	Stichting Samenwerkende Provinciale Ondersteuningsinstellingen Nederland
SPUK	specifieke uitkering
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
SUM	stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord Mobiliteit
TBOV	toekomstbeeld openbaar vervoer
TdF	Tour de Force
TWh	terrawattuur
UDO	Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden
UP CE	landelijk Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie
UvW	Unie van Waterschappen
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOB	Vereniging Openbare Bibliotheken
VP	vitaal platteland
VSO	Verbond voor Sectorwerkgevers Overheid
VTE	vrijetijdseconomie
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
WKO	warmte- en koudeopslag
WKP	waterkwaliteitsportaal
Woo	Wet open overheid
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

ZBO	zelfstandig bestuursorgaan
ZoN	Zicht op Nederland
ZPW	zelfstandige publieke werkgevers
ZZS	zeer zorgwekkende stoffen